

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Προσφυγή αρ. 27602/14

Γρηγόριος-Ευάγγελος ΚΑΛΑΒΡΟΣ

Κατά Ελλάδας

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Πρώτο Τμήμα),
συνεδρίασε στις 17 Νοεμβρίου 2015 σε Τμήμα με την ακόλουθη σύνθεση :

Mirjana Lazarova Trajkovska, *Πρόεδρος*,

Päivi Hirvelä,

Guido Raimondi,

Ledi Bianku,

Kristina Pardalos,

Λίνο-Αλέξανδρο Σισιλιάνο,

Armen Harutyunyan, *Δικαστές*,

και με τη σύμπραξη του André Wampach, *Αναπληρωτή Γραμματέα Τμήματος*,

Έχοντας υπόψη την προαναφερθείσα προσφυγή που ασκήθηκε στις 2 Απριλίου
2014,

Έχοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλε η καθ'ης η προσφυγή
Κυβέρνηση και τις παρατηρήσεις που υπέβαλε ο προσφεύγων προς αντίκρουση,

Αφού διασκέφθηκε, εξέδωσε την ακόλουθη απόφαση :

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ

1. Ο προσφεύγων Γρηγόριος-Ευάγγελος Καλαβρός, είναι Έλληνας υπήκοος,
γεννηθείς το 1946, κάτοικος Αθηνών.
2. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπήθηκε από τους
πληρεξουσίους της, την κ Γ. Σκιάνη, Σύμβουλο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους
και την κ. Μ. Γερμάνη, δικαστική αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

A. Τα πραγματικά περιστατικά της υπό κρίση υπόθεσης

3. Τα πραγματικά περιστατικά της υπό κρίση υπόθεσης, όπως τα εκθέτουν οι διάδικοι, συνοψίζονται ως εξής:
4. Ο προσφεύγων είναι δικηγόρος και καθηγητής Πανεπιστημίου.
5. Στις 5 Ιουλίου 2001, ο προσφεύγων προσέφυγε στο Διοικητικό Πρωτοδικείο Πειραιά με αίτηση ακυρώσεως κατά της αποφάσεως αρ. 16133/2001 του τελωνείου Πειραιά με την οποία του καταλόγισε τελωνειακούς δασμούς για σκάφος αναψυχής που είχε εισαγάγει από την Τουρκία. Ο προσφεύγων, υποστήριξε ότι το τελωνείο όφειλε να του επιστρέψει το ποσό στων 27.958,52 ευρώ το οποίο είχε καταβάλει αχρεωστήτως στις 3 Ιουλίου 2001 σε εκτέλεση της υπ' αρ. 16133/2001 απόφασης. Ο προσφεύγων δεν είχε ζητήσει στην αγωγή του την επιστροφή του εν λόγω ποσού προσαυξημένου με τόκους.
6. Με την απόφαση αρ. 1110/2007, το Διοικητικό Πρωτοδικείο Πειραιά απέρριψε την αίτηση ως αβάσιμη.
7. Στις 14 Σεπτεμβρίου 2007, ο προσφεύγων εφесίβαλε την εν λόγω απόφαση ενώπιον του Διοικητικό Εφετείου Πειραιά. Και αυτή τη φορά δεν ζήτησε με την έφεσή του να του επιστραφούν οι τόκοι επί του οφειλόμενου ποσού.
8. Με την απόφαση αρ. 1505/2012 της 24^{ης} Ιουλίου 2012, το Διοικητικό Εφετείο διέταξε το Δημόσιο να επιστρέψει στον προσφεύγοντα το ποσό των 27.958,52 ευρώ ως αχρεωστήτως καταβληθέν. Το Δημόσιο δεν άσκησε αναίρεση κατά της εν λόγω απόφασης η οποία κατέστη έτσι αμετάκλητη.
9. Στις 28 Νοεμβρίου 2012, ο προσφεύγων ζήτησε από τον Διευθυντή του Τελωνείου Πειραιά την επιστροφή του εν λόγω ποσού ή συμψηφισμό του εν λόγω ποσού με οφειλές που είχε προς την Δ.Ο.Υ. Κηφισσιάς. Με έγγραφο της 20^{ης} Δεκεμβρίου 2012, ο διευθυντής έκανε δεκτό το αίτημα του προσφεύγοντος και το εν λόγω ποσό συμψηφίστηκε κατά ένα μέρος με το ποσό των 92.756,02 ευρώ που ο προσφεύγων όφειλε στην Δ.Ο.Υ. Κηφισσιάς.
10. Εντωμεταξύ, στις 18 Οκτωβρίου 2012, ο προσφεύγων είχε επίσης προσφύγει στον Ειρηνοδίκη Πειραιά με αίτημα έκδοσης διαταγής πληρωμής κατά του Δημοσίου. Ζητούσε τόκους υπερημερίας επί του ποσού που του είχε επιδικάσει το Διοικητικό

Εφετείο, ύψους 18.936,13 ευρώ (για την περίοδο από 4 Ιουλίου 2001 ως 17 Οκτωβρίου 2012) και 9.794,85 ευρώ (για την περίοδο από 15 Δεκεμβρίου 2006 ως 17 Οκτωβρίου 2012).

11. Στις 19 Οκτωβρίου 2012, με απόφαση που εκδόθηκε χωρίς κατ' αντιμωλία συζήτηση, κατ' εφαρμογή των άρθρων 625-627 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, ο Ειρηνοδίκης εξέδωσε διαταγή πληρωμής κατά του Δημοσίου για το ποσό των 18.936,13 ευρώ. Η διαταγή πληρωμής ανέφερε ότι ο οφειλέτης είχε το δικαίωμα να ασκήσει ανακοπή κατά της διαταγής αυτής εντός προθεσμίας δεκαπέντε ημερών από την επίδοση.

12. Στις 6 Δεκεμβρίου 2012, το Δημόσιο άσκησε ανακοπή κατά της διαταγής πληρωμής ενώπιον του Ειρηνοδίκη Πειραιά. Συγχρόνως κατέθεσε και αίτηση αναστολής εκτέλεσης κατά της διαταγής πληρωμής.

13. Στην ανακοπή του, το Δημόσιο υποστήριζε ότι η διαταγή πληρωμής έπρεπε να ακυρωθεί γιατί εκδόθηκε από αναρμόδιο δικαστήριο: δεδομένου ότι η οφειλή αφορούσε τελωνειακούς δασμούς η διαφορά υπαγόταν στην αρμοδιότητα των διοικητικών πρωτοδικείων και όχι των πολιτικών. Ανέφερε επίσης ότι η διαταγή πληρωμής αφορούσε ανύπαρκτη αξίωση καθόσον ο προσφεύγων δεν είχε ζητήσει την επιστροφή των αχρεωστήτων ποσών που καταβλήθηκαν το 2001, προσ αυξημένων με τόκους. Προσέθετε ότι ο προσφεύγων είχε υπολογίσει εσφαλμένα το σημείο έναρξης της προθεσμίας για την καταβολή των τόκων καθώς και το ύψος τους. Τέλος, υπογράμμιζε ότι η αναγκαστική εκτέλεση που ήθελε να πετύχει ο προσφεύγων ήταν παράνομη καθόσον δεν είχε επιδώσει στον αρμόδιο υπουργό αντίγραφο της διαταγής πληρωμής, παραβιάζοντας έτσι το άρθρο 4§2 του νόμου 3068/2002 (σύμφωνα με το οποίο η αναγκαστική εκτέλεση κατά του Δημοσίου επιτρέπεται μετά την παρέλευση εξήντα ημερών από την επίδοση της απόφασης στον υπουργό που είναι αρμόδιος για την πληρωμή).

14. Στην αίτηση αναστολής εκτέλεσης, και βασιζόμενο στην ανακοπή του, το Δημόσιο ζητούσε την αναστολή εκτέλεσης της διαταγής πληρωμής έως ότου εκδοθεί απόφαση επί της ανακοπής προκειμένου να αποφευχθεί η δημιουργία μιας κατάστασης

που θα ήταν δύσκολο να ανατραπεί. Η δικάσιμος για τη συζήτηση της αίτησης αναστολής ορίστηκε στις 23 Ιανουαρίου 2013.

15. Από την πλευρά του, ο προσφεύγων ισχυριζόταν ότι ήταν φερέγγυος και ότι θα ήταν σε θέση να επιστρέψει στο Δημόσιο το ποσό που θα εισέπραττε δυνάμει της διαταγής πληρωμής, στην περίπτωση που θα ευδοκίμούσε η ανακοπή του Δημοσίου. Επικαλούνταν σχετικά την ακίνητη περιουσία του και τα εισοδήματά του ως καθηγητή πανεπιστημίου.

16. Δικάζοντας με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, ο Ειρηνοδίκης αποφάσισε, στις 11 Σεπτεμβρίου 2013, να αναστείλει την εκτέλεση της διαταγής πληρωμής έως ότου εκδικαστεί η ανακοπή κατά τη δικάσιμο της 21^{ης} Ιανουαρίου 2015 (απόφαση αρ. 1659/2013).

17. Ο Ειρηνοδίκης έκρινε ότι δεν πληρούνταν οι προϋποθέσεις του νόμου για την έκδοση διαταγής πληρωμής. Σημείωνε ότι η ανακοπή είχε πιθανότητες να γίνει δεκτή καθόσον η διαταγή πληρωμής είχε εκδοθεί *ultra petita*, και η εκτέλεσή της μπορούσε να δημιουργήσει τετελεσμένο γεγονός που δεν μπορούσε εύκολα να ανατραπεί. Ανέφερε επίσης ότι τα πολιτικά δικαστήρια δεν μπορούσαν να εκδώσουν διαταγή πληρωμής για αξίωση που προέκυπτε από διαφορά που δεν υπαγόταν στη δικαιοδοσία τους. Εν προκειμένω, η αξίωση προέκυπτε από διαφορά τελωνιακής φύσης που υπαγόταν στη δικαιοδοσία των διοικητικών δικαστηρίων.

18. Ο προσφεύγων έλαβε γνώση της εν λόγω απόφασης στις 14 Οκτωβρίου 2013.

19. Η συζήτηση της υπόθεσης που είχε οριστεί για την 21^η Ιανουαρίου 2015 δεν πραγματοποιήθηκε λόγω της διεξαγωγής των βουλευτικών εκλογών. Τον Σεπτέμβριο του 2015, το Δημόσιο δεν είχε ζητήσει ακόμη τον προσδιορισμό νέας δικασίμου.

B. Το οικείο εθνικό δίκαιο και πρακτική.

1. Η διαταγή πληρωμής

20. Τα άρθρα 623-624 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αφορούν τη διαταγή πληρωμής που αποσκοπεί στο να εξοπλίζει γρήγορα με εκτελεστό τίτλο τους δανειστές που έχουν απαιτήσεις, των οποίων η ύπαρξη και το ποσό αποδεικνύονται με δημόσιο ή ιδιωτικό έγγραφο, μέσω μιας διαδικασίας που αρχίζει με αίτηση του δανειστή (άρθρο

626) και τελειώνει με την έκδοση διαταγής πληρωμής, χωρίς τη διεξαγωγή συζήτησης (άρθρο 625) και χωρίς ο καθ' ου η διαταγή πληρωμής να έχει προηγουμένως ακουστεί (άρθρο 627). Η διαδικασία είναι προαιρετική, υπό την έννοια ότι όταν πληρούνται οι προϋποθέσεις για την έκδοση διαταγής πληρωμής, ο δανειστής μπορεί να επιλέξει αντ' αυτής την οδό της τακτικής αγωγής. Στην πράξη, ο διάδικος κατά του οποίου έχει εκδοθεί η διαταγή πληρωμής λαμβάνει γνώση της διαδικασίας αφού γίνει δεκτή η αίτηση έκδοσης διαταγής πληρωμής και, ειδικότερα, όταν ο δανειστής του την επιδώσει, πράγμα που πρέπει να γίνει εντός προθεσμίας δύο μηνών από την έκδοση της διαταγής πληρωμής.

21. Η διαταγή πληρωμής αποτελεί εκτελεστό τίτλο (άρθρο 631). Κατά συνέπεια, ο δανειστής μπορεί να επιχειρήσει αναγκαστική εκτέλεση κατά του οφειλέτη στην περίπτωση που ο τελευταίος θα αρνούνταν να καταβάλει το ποσό που αναφέρεται στη διαταγή πληρωμής.

22. Η διαταγή πληρωμής διακρίνεται από την οριστική δικαστική απόφαση καθόσον δεν έχει ισχύ δεδικασμένου παρά υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 633§2. Εάν ο δανειστής επιθυμεί να αποκτήσει η διαταγή πληρωμής ισχύ δεδικασμένου, πρέπει μετά την αρχική επίδοση της διαταγής πληρωμής στον οφειλέτη, να περιμένει την παρέλευση της προθεσμίας που έχει στη διάθεσή του ο τελευταίος για να ασκήσει ανακοπή και, στην περίπτωση που ο οφειλέτης δεν κάνει χρήση του ένδικου αυτού μέσου, να προβεί σε δεύτερη επίδοση. Στην περίπτωση αυτή, ο οφειλέτης έχει εκ νέου το δικαίωμα να ασκήσει ανακοπή, αλλά δεν έχει δικαίωμα να ζητήσει και αναστολή εκτέλεσης. Ωστόσο, εάν ο οφειλέτης δεν ασκήσει ανακοπή ούτε μετά τη δεύτερη επίδοση της διαταγής πληρωμής, η τελευταία αποκτά ισχύ δεδικασμένου (άρθρο 633§3).

23. Η απόφαση που διατάσσει ασφαλιστικά μέτρα δεν προδικάζει την έκβαση της κύριας διαδικασίας (άρθρο 695).

2. *Η υποχρέωση της διοίκησης να συμμορφώνεται με τις δικαστικές αποφάσεις*

24. Τα οικεία άρθρα του Συντάγματος έχουν ως εξής:

Άρθρο 94§4

Στα πολιτικά ή διοικητικά δικαστήρια μπορεί να ανατεθεί και κάθε άλλη αρμοδιότητα διοικητικής φύσης, όπως νόμος ορίζει. Στις αρμοδιότητες αυτές περιλαμβάνεται και η λήψη μέτρων για τη συμμόρφωση της διοίκησης με τις δικαστικές αποφάσεις. Οι δικαστικές αποφάσεις εκτελούνται αναγκαστικά και κατά του Δημοσίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, όπως νόμος ορίζει.

Άρθρο 95§5

«Η διοίκηση έχει υποχρέωση να συμμορφώνεται προς τις δικαστικές αποφάσεις. Η παράβαση της υποχρέωσης αυτής γεννά ευθύνη για κάθε αρμόδιο όργανο, (...)»

25. Το άρθρο 1 του Νόμου 3068/2005 σχετικά με την υποχρέωση της διοίκησης να συμμορφώνεται με τις δικαστικές αποφάσεις και την αναγκαστική εκτέλεση κατά του Δημοσίου (όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 20 του Νόμου 3301/2004), ορίζει τα εξής:

«Το Δημόσιο, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και τα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου έχουν υποχρέωση να συμμορφώνονται χωρίς καθυστέρηση προς τις δικαστικές αποφάσεις και να προβαίνουν σε όλες τις ενέργειες που επιβάλλονται για την εκπλήρωση της υποχρέωσης αυτής και για την εκτέλεση των αποφάσεων. Δικαστικές αποφάσεις κατά την έννοια του προηγούμενου εδαφίου είναι όλες οι αποφάσεις των διοικητικών, πολιτικών, ποινικών και ειδικών δικαστηρίων που παράγουν υποχρέωση συμμόρφωσης ή είναι εκτελεστές κατά τις οικείες δικονομικές διατάξεις.

Δεν είναι δικαστικές αποφάσεις κατά την έννοια του παρόντος και δεν εκτελούνται οι εκτελεστοί τίτλοι που αναφέρονται στις περιπτώσεις των εδαφίων γ'-ζ' της παρ.2 του άρθρου 904 Κ.ΠΟΛ.Δ. πλην των κηρυχθεισών εκτελεστών αλλοδαπών δικαστικών αποφάσεων».

26. Οι παράγραφοι γ'-ζ' του προαναφερθέντος άρθρου 904 αφορούν: γ) τα Πρακτικά ελληνικών δικαστηρίων που περιέχουν συμβιβασμό ή προσδιορισμό δικαστικών εξόδων, δ) τα συμβολαιογραφικά έγγραφα, ε) τις διαταγές πληρωμής που εκδίδουν έλληνες δικαστές, στ) τους αλλοδαπούς τίτλους που κηρύχθηκαν εκτελεστοί, και ζ) τις διαταγές και πράξεις που αναγνωρίζονται από το νόμο ως τίτλοι εκτελεστοί.

27. Με την απόφαση υπ' αρ. 1825/2013, ο Άρειος Πάγος αναίρεσε απόφαση του Εφετείου Αθηνών που είχε δεχτεί ότι το άρθρο 20 του Νόμου 3301/2004 δεν επέτρεπε την αναγκαστική εκτέλεση διαταγών πληρωμής κατά του Δημοσίου. Ο Άρειος Πάγος

έκρινε ως αντισυνταγματικό το εν λόγω άρθρο και αποφάνθηκε ότι οι διατάξεις που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στην υπό κρίση υπόθεση ήταν αυτές των άρθρων 94 και 95§5 του Συντάγματος, 2§3 και 14§1 του Διεθνούς Συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα και 6§1 της Σύμβασης.

28. Στην υπ' αρ. 2347/2009 απόφασή του ο Άρειος Πάγος έκρινε ότι επιτρεπόταν η εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων, μεταξύ των οποίων και οι διαταγές πληρωμής, κατά του Δημοσίου με το οποίο το τελευταίο καταδικαζόταν ως οφειλέτης. Έκρινε ότι το άρθρο 20 του Νόμου 3301/2004 ήταν αντίθετο προς το Σύνταγμα και στις διεθνείς συμβάσεις και ότι ο πολιτικό δικαστής (ειρηνοδίκης ή πρωτοδίκης) μπορούσε να εκδώσει διαταγές πληρωμής κατά του Δημοσίου, ακόμη και αν η υποκείμενη σχέση η οποία γεννούσε τη χρηματική αξίωση υπαγόταν στην αρμοδιότητα των διοικητικών δικαστηρίων.

29. Εντούτοις, στην υπ' αρ. 1264/2011 ο Άρειος Πάγος έκρινε ότι δεν ήταν δυνατόν να εκδοθεί διαταγή πληρωμής για αξίωση που απέρρεε διαφορά δημοσίου δικαίου, όπως είναι οι διαφορές που απορρέουν από διοικητικές συμβάσεις. Το άρθρο 94§4 του Συντάγματος δεν τροποποίησε το νομικό πλαίσιο που αφορούσε την έκδοση διαταγών πληρωμής κατά του Δημοσίου, αλλά επέτρεψε την αναγκαστική εκτέλεση κατά του Δημοσίου υπό την προϋπόθεση ότι η διαταγή πληρωμής έχει εκδοθεί σύμφωνα με τις ισχύουσες νόμιμες διατάξεις. Ο δικαιούχος απαίτησης που απορρέει από διοικητική σύμβαση δεν στερείται ούτε του δικαιώματος του για πρόσβαση στη δικαιοσύνη ούτε το δικαίωμα ιδιοκτησίας του καθόσον μπορούσε να εισπράξει την απαίτησή του προσφεύγοντας στα διοικητικά δικαστήρια με προσφυγή που προβλέπεται και έχει προσαρμοστεί στις ιδιαιτερότητες και τα ειδικά χαρακτηριστικά των διαφορών διοικητικής φύσης που διαφέρουν ουσιωδώς από τις διαφορές ιδιωτικού δικαίου.

3. *Επιστροφή των αχρεωστήτως καταβληθέντων φόρων και τελωνειακών δασμών*

30. Το άρθρο 38§2 του Νόμου 1473/1984 προβλέπει, από την τροποποίησή του με το άρθρο 3 του Νόμου 2120/1993, την επιστροφή των αχρεωστήτως καταβληθέντων φόρων ή τελωνειακών δασμών, προσαυξημένων με τόκους. Έως το 1993, το ίδιο άρθρο προέβλεπε την επιστροφή αλλά χωρίς την προσαύξηση των φόρων. Η υποχρέωση του Δημοσίου να καταβάλει τόκους είναι παρεπόμενη του αιτήματος για επιστροφή του

αχρεωστήτως καταβληθέντος φόρου. Όταν η οφειλή προκύπτει από μια σχέση φορολογικής ή τελωνειακής φύσης, οποιαδήποτε αμφισβήτηση σχετικά με αυτή την παρεπόμενη υποχρέωση αποτελεί διαφορά διοικητικής φύσης και ο φορολογούμενος μπορεί να προσθέσει στην αίτησή του για επιστροφή των αχρεωστήτων αγωγή για καταβολή των τόκων υπερημερίας (αποφάσεις αρ. 248/2008 και 2140/2014 της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας).

31. Με την υπ' αρ. 248/2008 απόφασή του το ΣτΕ ακύρωσε απόφαση του Διοικητικού Εφετείου που είχε κρίνει ότι ο ενδιαφερόμενος δεν είχε το δικαίωμα να συμπεριλάβει στην αίτησή του για επιστροφή φόρου αίτηση για καταβολή των τόκων υπερημερίας.

32. Με την απόφασή του υπ' αρ. 2140/2014, το ΣτΕ έκρινε ότι ο χρονικός περιορισμός που προβλέπεται στο άρθρο 38§2 του Νόμου αρ. 1473/1984 για την υποχρέωση καταβολής τόκων (τόκων που αρχίζουν να υπολογίζονται έξι μήνες μετά την πρώτη ημέρα του επόμενου της κοινοποίηση της δικαστικής απόφασης στην φορολογική διοίκηση μήνα) ήταν πολύ μεγάλος και ότι ο φορολογούμενος υφίστατο χρηματική ζημία που δεν ήταν νόμιμη. Το Συμβούλιο της Επικρατείας ανέφερε ότι η διάρκεια αυτή εξαρτιόταν από παράγοντες ξένους προς τον φορολογούμενο, όπως για παράδειγμα η περίοδος που είναι απαραίτητη για την εκδίκαση της υπόθεσης και τη δημοσίευση και επίδοση της απόφασης. Έκρινε ότι αυτός ο χρονικός περιορισμός ήταν ασύμβατος προς τα άρθρα 4§5 (αρχή της φορολογικής ισότητας) και 17§1 (προστασία της ιδιοκτησίας) του Συντάγματος καθώς και προς το άρθρο 1 του Πρώτου Πρωτοκόλλου.

ΑΙΤΙΑΣΕΙΣ

33. Ο προσφεύγων επικαλείται τα άρθρα 6§1 της Σύμβασης και 1 του Πρώτου Πρωτοκόλλου και παραπονείται για την αναστολή εκτέλεσης διαταγής πληρωμής με την οποία ο ειρηνοδίκης καλούσε την τελωνειακή αρχή να του καταβάλει τόκους υπερημερίας για την επιστροφή των αχρεωστήτως καταβληθέντων τελωνειακών δασμών.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ

A. Επί της επικαλούμενης παραβίασης του άρθρου 6§1 της Σύμβασης

34. Ο προσφεύγων επικαλείται το άρθρο 6§1 και παραπονείται για παραβίαση του δικαιώματός του σε δίκαιη δίκη λόγω της απόφασης του Ειρηνοδίκη με την οποία ανεστάλη η εκτέλεση της διαταγής πληρωμής που είχε εκδοθεί υπέρ του προσφεύγοντος. Ειδικότερα, υποστηρίζει ότι ενώ μια τέτοια διαταγή εκτελείται όταν ο οφειλέτης είναι ιδιώτης, η απόφαση του Ειρηνοδίκη έκρινε ότι μπορεί να ανασταλεί λόγω του ότι ο οφειλέτης ήταν το Δημόσιο.

35. Λόγω της ειδικότητάς του στην νομικό χαρακτηρισμό των πραγματικών περιστατικών, το Δικαστήριο θεωρεί ότι πρέπει να εξετάσει την παρούσα αιτίαση υπό το πρίσμα του συνδυασμού των άρθρων 6§1 και 14 της Σύμβασης. Τα εν λόγω άρθρα έχουν ως εξής:

Άρθρο 6§1

Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή δικάως, (...) υπό δικαστηρίου, (...) το οποίον θα αποφασίση, (...) επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως, (...).

Άρθρο 14

Η χρήσις των αναγνωριζομένων εν τη (...) Συμβάσει δικαιωμάτων και ελευθεριών δέον να εξασφαλισθή ασχέτως διακρίσεως φύλου, φυλής, χρώματος, γλώσσης, θρησκείας, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων, εθνικής ή κοινωνικής προελεύσεως, συμμετοχής εις εθνικήν μειονότητα, περιουσίας, γεννήσεως ή άλλης καταστάσεως

36. Καταρχάς η Κυβέρνηση καλεί το Δικαστήριο να απορρίψει την εν λόγω αιτίαση ως πρόωρη. Υπογραμμίζει ότι η υπ' αρ. 1659/2013 απόφαση του Ειρηνοδίκη, την οποία ο προσφεύγων καταγγέλλει ως αιτία της παραβίασης των δικαιωμάτων του, δεν έχει τελεσίδικο χαρακτήρα. Η εν λόγω απόφαση εκδόθηκε κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων και ουδόλως επηρεάζει την έκβαση της κύριας διαδικασίας κατά τη διάρκεια της οποίας θα εξεταστεί το βάσιμο της ανακοπής του Δημοσίου κατά της διαταγής πληρωμής που εκδόθηκε εις βάρος του. Κατά συνέπεια, το αν ο προσφεύγων έχει αξίωση έναντι του Δημοσίου για την καταβολή τόκων επί του ήδη επιστραφέντος

ποσού καθώς και το ποσό των τόκων αποτελούν αντικείμενο μιας διαδικασίας που εξακολουθεί να εκκρεμεί ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων και για το οποίο δεν υπάρχει ακόμη απόφαση σε πρώτο βαθμό. Ακόμη και αν η υπ' αρ. 1659/2013 απόφαση ερμήνευσε και εφάρμοσε εσφαλμένα την εθνική νομοθεσία σχετικά με τη διαταγή πληρωμής, τα εθνικά δικαστήρια που θα αποφανθούν επί του βασίμου της ανακοπής του Δημοσίου, συμπεριλαμβανομένου του Αρείου Πάγου, θα μπορούν να διορθώσουν το σφάλμα.

37. Δεύτερον, η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το άρθρο 6 δεν εφαρμόζεται στην υπό κρίση υπόθεση, ούτε στο αστικό του σκέλος ούτε στο ποινικό. Η διαφορά μεταξύ του προσφεύγοντος και του Δημοσίου αφορά τις αξιώσεις του πρώτου να του επιδικαστούν οι τόκοι υπερημερίας. Ωστόσο, οι τόκοι αυτοί έχουν παρεπόμενο χαρακτήρα σε σχέση με την κύρια μη καταβληθείσα οφειλή που απορρέει από την πληρωμή των τελωνειακών δασμών. Οι διαφορές που αφορούν τέτοια δικαιώματα δεν αποτελούν «αμφισβητήσεις δικαιωμάτων αστικής φύσης» και επομένως δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 6, καθόσον υπερισχύει ο δημόσιος χαρακτήρας των διαφορών αυτών.

38. Ο προσφεύγων υπογραμμίζει ότι το θέμα της άμεσης εκτέλεσης της διαταγής πληρωμής κρίθηκε τελεσίδικα καθόσον δεν υπάρχει ένδικο μέσο κατά της απόφασης επί της αίτησης αναστολής εκτέλεσης. Ωστόσο, οι αιτιάσεις του αφορούν την αναστολή εκτέλεσης της διαταγής πληρωμής και δεν έχουν σχέση με την οριστική επίλυση της διαφοράς μετά την εκδίκαση της ανακοπής του Δημοσίου.

39. Όσον αφορά το κατά πόσο εφαρμόζεται το άρθρο 6, ο προσφεύγων υπογραμμίζει ότι η διαταγή πληρωμής αναγνωρίζει την ύπαρξη αξίωσης και του επιτρέπει να προβεί σε αναγκαστική εκτέλεση αυτής. Οι συναφείς ισχυρισμοί της Κυβέρνησης είναι εσφαλμένοι καθόσον, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου ((*Buffalo SRL υπό εκκαθάριση κατά Ιταλίας*, αρ. 38746/97, § 28 και επ., 3 Ιουλίου 2003 και *EKO-ΕΛΛΑ ΑΒΕΕ κατά Ελλάδας*, αρ. 10162/02, § 27 και επ., 9 Μαρτίου 2006), οι διαφορές που αφορούν την επιδίκαση τόκων για καταβολή αχρεώστητων φόρων ή τελωνειακών δασμών εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 6.

40. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι δεν συντρέχει λόγος να αποφανθεί επί της ένστασης της Κυβέρνησης που αντλείται από τη μη εξάντληση των εθνικών ενδίκων μέσων καθόσον συμπεραίνει ότι η εν λόγω αιτίαση είναι απαράδεκτη για άλλους λόγους.

41. Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, η έννοια «αστικής φύσεως δικαιώματα και υποχρεώσεις» δεν μπορεί να ερμηνευτεί μόνον σε σχέση με το εθνικό δίκαιο του καθ' ου η προσφυγή κράτους. Το Δικαστήριο έχει διακηρύξει επανειλημμένως την «αυτονομία» της έννοιας αυτής, κατά την έννοια του άρθρου 6§1 της Σύμβασης. Μια φορολογική διαδικασία έχει προφανώς περιουσιακή σημασία, αλλά το να αποδειχθεί ότι μια διαφορά είναι «περιουσιακής» φύσης δεν αρκεί από μόνο του για την εφαρμογή του άρθρου 6§1 υπό την «αστική» του πλευρά (*Ferazzini κατά Ιταλίας* [GC], αρ. 44759/98, §§ 24-25, CEDH 2001-VII και *Västberga Taxi Aktiebolag and Vulic κατά Σουηδίας* (αρ.36985/97, § 75, 23 Ιουλίου 2002).

42. Δεδομένου ότι οι τελωνειακοί δασμοί για τα εισαγόμενα προϊόντα εμπίπτουν στον τομέα της φορολόγησης και δεδομένου ότι η φορολογική ύλη αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα των προνομίων της δημόσιας εξουσίας, η δημόσια φύση της σχέσης μεταξύ του φορολογούμενου και του Δημοσίου υπερισχύει. Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο κρίνει ότι οι φορολογικές διαφορές, συμπεριλαμβανομένων και αυτών που αφορούν τελωνειακούς δασμούς δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων αστικής φύσης, παρά την περιουσιακή συνέπεια που έχουν για τον φορολογούμενο (*Emesa Sugar N.V. κατά Ολλανδίας*, αρ. 62023/00, 13 Ιανουαρίου 2005).

43. Η ενώπιον του Ειρηνοδίκη Πειραιά διαδικασία αφορούσε και εξακολουθεί να αφορά αποκλειστικά το αν ο προσφεύγων μπορούσε να εισπράξει φόρους υπερημερίας επί επιστροφής τελωνειακών δασμών που επιβλήθηκαν από την τελωνειακή αρχή επί εισαγόμενου προϊόντος. Ωστόσο, ένας τέτοιος τύπος διαδικασίας δεν εμπίπτει στο αστικό σκέλος του άρθρου 6.

44. Εξάλλου, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η παρούσα υπόθεση διαφέρει από τις δύο προαναφερθείσες υποθέσεις στις οποίες αναφέρεται ο προσφεύγων (βλ. ανωτέρω παράγραφο 39), κατά το μέτρο που οι αιτιάσεις που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο αντλούνταν από το άρθρο 1 του πρώτου Πρωτοκόλλου και όχι από το άρθρο 6 της

Σύμβασης. Με άλλα λόγια, το Δικαστήριο εξέτασε τις υποθέσεις αυτές αποκλειστικά υπό το πρίσμα του άρθρου 1 του Πρώτου Πρωτοκόλλου και δεν εξέτασε ουδόλως το θέμα της εφαρμογής του άρθρου 6.

45. Επιπλέον, δεδομένου ότι η υπό κρίση υπόθεση δεν έχει ποινική χροιά, δεν εμπίπτει ούτε στο ποινικό σκέλος του προαναφερθέντος άρθρου.

46. Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι το τμήμα αυτό της προσφυγής είναι ασύμβατο *ratione materiae* με τις διατάξεις της Σύμβασης και πρέπει να κηρυχθεί απαράδεκτο κατ' εφαρμογή του άρθρου 35§§3 και 4 της Σύμβασης.

B. Επί της επικαλούμενης παραβίασης του άρθρου 1 του Πρώτου Πρωτοκόλλου

47. Ο προσφεύγων παραπονείται ότι η δικάσιμος για την εξέταση της ανακοπής του Δημοσίου ορίστηκε σε πολύ μακρινή ημερομηνία, ήτοι πολλά έτη μετά την κατάθεση της ανακοπής και ότι σε περίπτωση θετικής έκβασης της ανακοπής δεν θα μπορεί να εισπράξει τους πρόσθετους τόκους επί του οφειλόμενου ποσού. Επικαλείται παραβίαση του άρθρου 1 του Πρώτου Πρωτοκόλλου το οποίο είναι διατυπωμένο ως εξής:

«Παν φυσικόν ή νομικόν πρόσωπον δικαιούται σεβασμού της περιουσίας του. Ουδείς δύναται να στερηθή της ιδιοκτησίας αυτού ειμή δια λόγους δημοσίας ωφελείας και υπό τους προβλεπομένους, υπό του νόμου και των γενικών αρχών του διεθνούς δικαίου, όρους.

Αι προαναφερόμεναι διατάξεις δεν θίγουν το δικαίωμα παντός Κράτους όπως θέση εν ισχύϊ νόμους ους ήθελε κρίνει αναγκαίον προς ρύθμισιν της χρήσεως αγαθών συμφώνως προς το δημόσιον συμφέρον ή προς εξασφάλισιν της καταβολής φόρων ή άλλων εισφορών ή προστίμων.»

48. Καταρχάς η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι ο προσφεύγων δεν έκανε χρήση των ένδικων μέσων που έθετε στη διάθεσή των δανειστών η εθνική νομοθεσία προκειμένου να μην υφίστανται τις αρνητικές συνέπειες της καθυστέρησης των δικαστηρίων στην εξέταση των αξιώσεών τους. Ο προσφεύγων περιόρισε την αίτησή του για καταβολή τόκων υπερημερίας έως τις 17 Οκτωβρίου 2012 και όχι μέχρι την πληρωμή. Εάν είχε ζητήσει την καταβολή των τόκων μέχρι την πληρωμή, θα είχε αποφύγει τη μείωση της αξίας της απαίτησής του κατά την περίοδο αναστολής της διαταγής πληρωμής.

Επιπροσθέτως, ο προσφεύγων δεν ζήτησε από το Ειρηνοδικείο Πειραιά την κατά προτεραιότητα εξέταση της ανακοπής του Δημοσίου. Εντούτοις, τέτοια αιτήματα γίνονται δεκτά σχεδόν στο σύνολό των περιπτώσεων.

49. Δεύτερον, η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι ο προσφεύγων δεν διαθέτει «περιουσία» υπό την έννοια του άρθρου 1 του Πρώτου Πρωτοκόλλου καθόσον η απαίτησή του δεν είχε αναγνωριστεί από τελεσίδικη δικαστική απόφαση. Η διαταγή πληρωμής του Ειρηνοδίκη Πειραιά δεν είχε ακόμη αποκτήσει ισχύ δεδικασμένου καθόσον, αφενός το Δημόσιο άσκησε ανακοπή κατά της εν λόγω διαταγής πληρωμής που εκκρεμεί ακόμη και αφετέρου, ο Ειρηνοδίκης, στην υπ' αρ. 1659/2013 απόφασή του που αναστέλλει την εκτέλεση της εν λόγω διαταγής πληρωμής, έκρινε ως πιθανό το βάσιμο της εν λόγω ανακοπής. Το εάν οφείλονται τόκοι στον προσφεύγοντα και, σε καταφατική περίπτωση, ποιο είναι το ποσό τους εξακολουθεί να αποτελεί αντικείμενο αμφισβήτησης ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων και η διαταγή πληρωμής του Ειρηνοδίκη Πειραιά δεν έχει αποκτήσει ισχύ δεδικασμένου ως προς τα ζητήματα αυτά. Τα εν λόγω ζητήματα αποτελούν αντικείμενο της ανακοπής του Δημοσίου στην οποία είχε υποστηριχτεί ότι η διαταγή πληρωμής αφορούσε απαίτηση η οποία στην ουσία ήταν ανύπαρκτη και ότι ο προσφεύγων είχε υπολογίσει μόνος του, εσφαλμένα, το ποσό των τόκων.

50. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι δεν υπάρχει κανένα ένδικο μέσο κατά απόφασης που διατάσσει ασφαλιστικά μέτρα. Αφετέρου, μόνον η έλλειψη εμπειρίας σχετικά με την κατάσταση που επικρατεί στα ελληνικά δικαστήρια μπορεί να εξηγήσει τον ισχυρισμό ότι θα μπορούσε να είχε ζητήσει την επίσπευση της εκδίκασης της ανακοπής. Εξάλλου, το Δημόσιο θα μπορούσε από την πλευρά του να είχε ζητήσει την επίσπευση αυτή.

51. Όσον αφορά το θέμα της ύπαρξης «περιουσίας», ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η «περιουσία» του δεν είχε ανάγκη καμιά περαιτέρω αναγνώριση για να εμπίπτει στην προστασία του άρθρου 1 του Πρώτου Πρωτοκόλλου. Το δικαίωμά του για είσπραξη τόκων είχε αναγνωριστεί από την επίδικη διαταγή πληρωμής και το Δημόσιο υποχρεούτο να του διασφαλίσει το δικαίωμα αναγκαστικής εκτέλεσης της εν λόγω

διαταγής πληρωμής, και όχι να αναζητά τρόπους να τύχει προνομιακής μεταχείρισης ως οφειλέτης.

52. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει την πάγια νομολογία του σύμφωνα με την οποία κάποιος προσφεύγων δεν μπορεί να επικαλεστεί παραβίαση του άρθρου του Πρώτου Πρωτοκόλλου παρά μόνον κατά το μέτρο που οι αποφάσεις τις οποίες καταγγέλλει αφορούν την «περιουσία» του, κατά την έννοια της διάταξης αυτής. Η έννοια της περιουσίας μπορεί να περιλαμβάνει τόσο την «υφιστάμενη περιουσία» όσο και περιουσιακές αξίες, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων για τις οποίες ο προσφεύγων μπορεί να ισχυριστεί ότι έχει τουλάχιστον «θεμιτή προσδοκία» για πραγματική απόκτηση δικαιώματος ιδιοκτησίας. Αντίθετα, η ελπίδα να αναγνωριστεί δικαίωμα ιδιοκτησίας το οποίο ο ενδιαφερόμενος δεν δύναται να ασκήσει πραγματικά δεν μπορεί να θεωρηθεί ως «περιουσία» κατά την έννοια του άρθρου του Πρώτου Πρωτοκόλλου, και το ίδιο ισχύει για μια απαίτηση υπό αίρεση που αποσβέννεται εξαιτίας της μη πλήρωσης της αίρεσης (*Prince Hans-Adam II de Liechtenstein κατά Γερμανίας* [GC], αρ. 42527/98, §§82 και 83, CEDH 2001-VIII, *Gratzinger et Grantzingerova κατά Δημοκρατίας της Τσεχίας (déc.)* [GC], αρ. 39794/98, §69, CEDH 2002-VII, *Korecky κατά Σλοβακίας* [GC], αρ. 44912/98, §35, CEDH 2004-IX).

53. Στην υπό κρίση υπόθεση, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι ο προσφεύγων πέτυχε δια της δικαστικής οδού την επιστροφή των αχρεωστήτως καταβληθέντων τελωνειακών δασμών που είχαν πληρωθεί κατά την εισαγωγή σκάφους αναψυχής. Μετά από αίτηση του προσφεύγοντος, ο Διευθυντής του Τελωνείου του Πειραιά δέχθηκε αντί να του καταβάλει το εν λόγω ποσό, να το αφαιρέσει από άλλες οφειλές που είχε ο προσφεύγων προς τις φορολογικές αρχές. Καθόσον δεν είχε ζητήσει στην κύρια αγωγή του τόκους υπερημερίας επί του αιτούμενου ποσού, ο προσφεύγων προσέφυγε στον Ειρηνοδίκη με αίτηση για έκδοση διαταγής πληρωμής κατά του Δημοσίου για τον λόγο αυτό. Η διαταγή πληρωμής, που εκδόθηκε βάσει της αίτησης και μόνον του προσφεύγοντος και χωρίς κατ' αντιμωλία διαδικασία, καλούσε το Δημόσιο να καταβάλει στον προσφεύγοντα τόκους υπερημερίας ύψους 18.936,13 ευρώ. Το Δημόσιο έκανε χρήση του δικαιώματός του και άσκησε ανακοπή κατά της εν λόγω διαταγής πληρωμής ενώπιον του Ειρηνοδίκη, καταθέτοντας συγχρόνως αίτημα αναστολής εκτέλεσης της διαταγής. Θεωρώντας ότι η ανακοπή είχε πιθανότητα να γίνει δεκτή, και θεωρώντας

ότι δεν πληρούνταν οι προϋποθέσεις για την έκδοση διαταγής πληρωμής, ο Ειρηνοδίκης έκανε δεκτή την αίτηση αναστολή έως ότου εξεταστεί η ανακοπή.

54. Όπως το υπογραμμίζει η Κυβέρνηση, το Δικαστήριο επισημαίνει επίσης ότι ο προσφεύγων παρέλειψε, όπως το αναγνωρίζει και ο ίδιος, να συμπεριλάβει αίτημα για τους τόκους υπερημερίας με την κύρια αγωγή του για επιστροφή των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών. Συναφώς, η παρούσα υπόθεση διαφέρει από την προαναφερθείσα απόφαση *EKO-ΕΛΛΑ ΑΒΕΕ* την οποία επικαλείται ο προσφεύγων. Στην απόφαση αυτή, επρόκειτο για την άρνηση της Φορολογικής Διοίκησης να καταβάλει τόκους υπερημερίας για την επιστροφή αχρεωστήτως καταβληθέντος φόρου, επειδή η ισχύουσα εκείνη την περίοδο εθνική νομοθεσία δεν προέβλεπε την υποχρέωση του Δημοσίου να καταβάλει τόκους υπερημερίας. Αντίθετα, στην υπό κρίση υπόθεση, την εποχή κατά την οποία ο προσφεύγων κατέβαλε τους επίδικους τελωνειακούς δασμούς, η εθνική νομοθεσία και νομολογία αναγνωρίζανε την αρχή της καταβολής τόκων υπερημερίας για την επιστροφή αχρεωστήτως καταβληθέντων φόρων και τελωνειακών δεσμών και προβλέπανε επίσης ότι οι τόκοι οφειλόντουσαν έως την ημερομηνία καταβολής της κύριας απαίτησης (ανωτέρω παράγραφοι 30-32).

55. Ως εκ τούτου, τόσο ο πραγματικός χαρακτήρας της αξίωσης του προσφεύγοντος έναντι του Δημοσίου για την καταβολή τόκων όσο και το ποσό των τόκων αυτών που αμφισβητούνται από την Κυβέρνηση, δεν θα κριθούν παρά μόνον όταν ο ειρηνοδίκης θα αποφανθεί επί της ανακοπής που εκκρεμεί ακόμη ενώπιόν του. Εξάλλου, το οικείο εθνικό δίκαιο (άρθρο 695 ΚΠολΔικ-ανωτέρω παράγραφος 23) προβλέπει ρητά ότι η απόφαση που κάνει δεκτή την αναστολή εκτέλεσης διαταγής πληρωμής δεν προδικάζει την έκβαση της κύριας διαδικασίας.

56. Συναφώς, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι σύμφωνα με το άρθρο 633§§2 και 3 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, όταν ένας δανειστής επιθυμεί διαταγή πληρωμής να αποκτήσει ισχύ δεδικασμένου κατά του οφειλέτη του, οφείλει, μετά την αρχική επίδοση, να περιμένει την παρέλευση της προθεσμίας που έχει ο τελευταίος για να ασκήσει ανακοπή. Σε περίπτωση που ο οφειλέτης δεν κάνει χρήση αυτού του ένδικου μέσου, ο δανειστής μπορεί να κάνει δεύτερη επίδοση και να περιμένει για ακόμα μία φορά την παρέλευση της προαναφερθείσας προθεσμίας (βλ. ανωτέρω παράγραφο 22).

Ωστόσο, στην υπό κρίση υπόθεση, ο οφειλέτης, ήτοι το Δημόσιο, επέλεξε να ασκήσει ανακοπή κατά της διαταγής πληρωμής που έχει εκδοθεί εις βάρος του.

57. Υπό τις συνθήκες αυτές και λαμβανομένης υπόψη ιδίως της παράλειψης του προσφεύγοντος να υποβάλει αίτημα για τόκους υπερημερίας μαζί με την αγωγή του περί καταβολής των αχρεωστήτως καταβληθέντων, εξαιτίας του ότι η αναστολή εκτέλεσης δεν προδικάζει το αποτέλεσμα της κύριας διαδικασίας και εξαιτίας του ότι το υπαρκτό και το ποσό της απαίτησης του προσφεύγοντος θα κριθούν οριστικά κατά την εκδίκαση της ανακοπής του Δημοσίου, το Δικαστήριο κρίνει ότι το δικαίωμα στους τόκους υπερημερίας το οποίο αναγνωρίστηκε στον προσφεύγοντα με τη διαταγή πληρωμής δεν αποτελούσε «περιουσία» κατά την έννοια του άρθρου 1 του Πρώτου Πρωτοκόλλου.

58. Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι το τμήμα αυτό της προσφυγής είναι ασύμβατη *ratione materiae* προς τις διατάξεις της Σύμβασης και πρέπει να κηρυχτεί απαράδεκτο κατ' εφαρμογή του άρθρου 35§§3 και 4 της Σύμβασης.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο, ομόφωνα,

Κηρύσσει την προσφυγή απαράδεκτη.

Συντάχθηκε στα γαλλικά και εν συνεχεία κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 10 Δεκεμβρίου 2015.

André Wampach

Mirjana Lazarova Trajkovski

Αναπληρωτής Γραμματέας

Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση από το συνημμένο έγγραφο

Η μεταφράστρια

Μαρία Καραμπάτσα